

Fortsættelsesskoler for den danske Ungdom.

—o—

Da Spørgsmaalet om tvungen Undervisning for unge Piger i Husholdning, Moderkundskab o. s. v. er blevet brændende i Dansk Kvindesamfund, synes jeg ogsaa, jeg vil sige min Mening. Først maa jeg gøre en Indvending mod at kalde et sligt Kursus *Værnepligt*. Saa kan enhver Uddannelse kaldes Værnepligt, idet man gaar ud fra, at ved at duelliggøre sig selv gælder man sit Land. Men en Værnepligt i Lighed med den, Mændene yder, kan det aldrig blive. De værger deres Land, naar Krigens Ulykke kommer over det, og opøver sig i Fredstid dertil, og den eneste Maade, hvorpaa Kvinderne kan yde noget tilsvarende, er ved at lære Sygepleje og pleje de syge og saarede Soldater i Krigstilfælde. Der er noget tiltalende ved den Tanke, at Kvinderne selv paatog sig en slig Værnepligt, naar de havde faaet Valgretten; den burde i saa Fald være tvungen for dem, der havde Helbred dertil ligesom Mændenes, og det vilde være et udmærket Middel til at udjævne Klasseforskel, naar alle unge Piger mødtes til et sligt Samfundsarbejde. Men det er ingenlunde nødvendigt; og det forekommer mig at være en gal Slutning, naar der i sidste Nr. af »Kvinden og Samfundet« skrives, at »naar Kvinderne faar den politiske Valgret her i Landet, saa maa de veje den op med Pligt, ellers bliver Udviklingen skæv«. Thi Kvinden har en Pligt, som Mændene ikke kan udføre, og som *fuldt ud opvejer Mandens Værnepligt*: den at give Livet til den kommende Slægt! Denne Pligt og *kun* den med alt, hvad den gennem hele Kvindens Liv medfører af Sygelighed, Kraftspild og tunge Byrder — baade for gifte og ugifte Kvinder, Mødre og barnløse — er det, som hindrer os i at aftjene vor Værnepligt! Den opvejes ingen'unde af Mændenes Værnepligt. En Trediedel af disse bliver kasserede ved Sessionen, og flere Ætled kan stundom undgaa at komme i Krig — det eneste, der kan sidestilles med Kvindernes Lidelse ved at blive Moder. Men *ingen* Kvinde i hele Verden kan undgaa de ofte meget tunge og besværlige Følger af at være

Slægtens Moder, selv om hun ikke gifter sig eller *bliver* Moder. Der burde for Tid og Evighed være rammet en Pæl igennem den Paastand, som spøger i baade Mænds og Kvinders Hjerne: at Kvinderne *skylder* Samfundet noget for at opveje Mændenes Værnepligt. Nej, skal Mændenes Værnepligt og Kvindernes Moderpligt vejes mod hinanden, saa synker sandelig Vægtskaalen til Kvindens Side. Skulde Kvinderne se'v ønske — naar de faar Valgretten — at paatage sig et Arbejde umiddelbart for Fædrelandet, naar det kom i Nød, vilde dette være en køn Tanke, men *Mændenes* Rigsdag kan ikke paalægge os en slig Pligt.

Vi bør altsaa ikke forvirre Begreberne ved at kalde det, som er blevet foreslaaet, for kvindelig Værnepligt.

Der er blevet foreslaaet *en tvungen Oplæring af alle Kvinder til at blive Hustruer og Mødre*. Men hvorfor skal *alle* Kvinder uddannes til ét Kald, som kun nogle naar. Man uddanner jo ikke *alle* Mænd til det samme, hver faar sit Kald. Husværen og Moderkundskab er en Art Fagstudium, som *de* bør lære, der faar Brug for det. *Ingen* Kvinde burde indgaa Ægteskab uden at have gennemgaaet et grundigt Kursus i Husvæsen, Moderkundskab o. s. v.

Men det kan ikke nytte at ville give unge Piger paa 15—18 Aar Undervisning i disse Fag, naar de slet ikke har Brug for dem. Saa er Interessen ikke vakt, og de vil glemme det lærte, inden de faar Brug for det. Nej, de unge Piger, som ofte spilder en urimelig Tid paa at »sy Udstyr« med Tunger, Huller og Blonder, burde bruge en Del af denne Tid til at lære alt det, de faar Brug for i Ægteskabet. Staten burde oprette *gratis* Skoler for alle ubemidlede, hvor de kunde tage et Kursus, inden de giftede sig, og lovordne, at Tyendet fik Tid til at søge et sligt Kursus i en vis Alder, naar de ønskede det. Men naar der tales om at *tvinge* alle Kvinder til at tage den Uddannelse, skulde man tro, at vi levede i Preussen og ikke i det frie Danmark, hvor vi igennem Skoler, som Folket *frivillig* har søgt, har faaet en ualmindelig oplyst og duelig Bondestand! Skulde vi ikke ogsaa ad Frivillighedens Vej kunne faa en duelig Hus-

moderstand, naar Staten enten opretter gratis Skoler eller giver lignende Tilskud som dem, der gives til at søge Højskolerne, til Fripladser for ubemidlede Elever paa de alt bestaaende private Husholdningsskoler? — De Elever, som blev tvungne til uden Interesse at søge Skolerne, vilde sikkert kun være dovne og ødelægge Tønen, mens det skulde være Lysten, der drev Værket.

Giver Staten en god Sum til Fripladser paa Husholdningsskoler og søger Støtte f. Eks. hos de kvindelige Fagforeninger, Husmandsforeningerne o. s. v. for at faa Ungdommen til at søge Skolerne, skal det nok snart vise sig at bære god Frugt og skabe en duelig Husmoderstand! Men lad de unge komme i Frihed, som det er dansk Sæd og Skik, og lad os ikke tvinge hele den kvindelige Ungdom ind i samme Uddannelse!

At der er en almindelig praktisk Uddannelse, som alle unge *trænger* til' for at blive *selvhjulpne*, er sikkert, men den trænger *saavel Mænd som Kvinder til*. Ethvert Menneske burde kunne holde sit Tøj i Orden, gøre den nødvendigste Rengøring i sin Stue og lave lidt ganske almindelig Mad, for det Tilfælde, at al Hjælp svigtede for en Tid. Men det er en Levning af gammel Fordom, som maa udryddes, naar man synes, at det er under en Mands Værdighed at sy paa sit eget Tøj m. m. Jeg ved en ung Mand, som var rejst udenlands, og som hver Gang, der gik Hul paa hans Strømper, købte et Par nye og tilsidst kom hjem til sin Moder med 50 — skriver halvtredsindstyve — Par og bad hende stoppe dem!! Den Paastand, at Mændene ikke har Tid, passer ikke. Men det er naturligvis altid nemmere og behageligere at overlade det kedelige Arbejde til en anden, naar der er nogen, der vil paatage sig det. Og hidtil har Mændene baade haft Moderen og Søstrene til at sy for sig; men nu begynder Søstrene jo at blive selverhvervende, saa de vil neppe faa Tid til at stoppe flere Strømper end deres egne. Og det er heller ikke længere ualmindeligt, at unge, som indgaa Ægteskab, ogsaa regner med Udbyttet af Hustruens Selverhverv, og saa vil det være rimeligt, at Manden ikke føler sig for stolt til at hjæl-